

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS
ĮGYVENDINANT PROJEKTUS, FINANSUOJAMUS ES LĖŠOMIS

Projektuose, finansuojamuose 2021–2027 m. ES Investicijų programos (IP) lėšomis, pridėtinės vertės mokesčio (PVM) išlaidos nėra tinkamos finansuoti ES lėšomis, išskyrus:

- a) projektus (jungtinius projektus), kurių bendros išlaidos mažesnės nei 5 mln. eurų
- b) projektus (jungtinius projektus), kurių bendros išlaidos yra 5 mln. eurų ir daugiau, ir kai PVM negalima susigražinti pagal nacionalinius PVM teisės aktus.

Projektuose, finansuojamuose Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) lėšomis visas PVM netinkamas finansuoti ES lėšomis, tačiau jei PVM negalima susigražinti pagal nacionalinius PVM teisės aktus, PVM, tenkantis finansavimo daliai, gali būti finansuojamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

PVM tinkamumą reglamentuojančių [Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano “Naujos kartos Lietuva” įgyvendinimo“ nuostatos:](#)

Galimi atvejai	PVM tinkamas finansuoti projekto lėšomis, jei	PVM netinkamas finansuoti projekto lėšomis pagal PAFT punktą, kai	Netinkamu finansuoti pripažintas PVM kompensuojamas VB lėšomis, kai
IP lėšomis įgyvendinami projektai (jungtiniai projektai) < 5 mln. eurų	(313.2 p.) iš projekto lėšų apmokėtas PVM neįtraukiamas į PVM atskaitą.	(313.4) PVM sumoka užsienio apmokestinamasis asmuo; 313.5) kai ministerija, o kai įgyvendinami regionų plėtros planų (RPPI) projektai – Regiono plėtros taryba (RPT) – nustatė, kad PVM yra netinkamas finansuoti išlaidos.	—
IP lėšomis įgyvendinami projektai (jungtiniai projektai) ≥ 5 mln. eurų	(313.2 p.) PVM negalima įtraukti į PVM atskaitą.	(313.2 p.) projekto PVM galima įtraukti į PVM atskaitą, net jeigu toks PVM į atskaitą įtrauktas nebuvo; (313.4 p.) PVM sumoka užsienio apmokestinamasis asmuo; (313.5 p.) ministerija, o kai įgyvendinami RPPI projektai – RPT – nustatė, kad PVM yra netinkamas finansuoti išlaidos.	(314 p.) valstybės institucijų, įstaigų ir įmonių, savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, valstybinių mokslo ir studijų institucijų bei viešųjų įstaigų, kurių viena iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, įgyvendinamų projektų mišrusis PVM, kuris tenka projektui skiriamam finansavimo lėšų daliai ir kurio negalima įtraukti į PVM atskaitą, apmokamas valstybės biudžeto lėšomis.
EGADP lėšomis įgyvendinami projektai	—	(313.3 p.) projekto išlaidos finansuojamos EGADP lėšomis.	(314 p.) projektų, finansuojamų EGADP lėšomis PVM, kuris tenka projektui skiriamam finansavimo lėšų daliai ir kurio negalima įtraukti į PVM atskaitą, apmokamas valstybės biudžeto lėšomis.
Sutaupytomis EGADP ar kitomis VB lėšomis įgyvendinami projektai	(313.1 p.) PVM negalima įtraukti į PVM atskaitą ir jei administruojančioji institucija valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių,	(313.1 p.) PVM galima įtraukti į PVM atskaitą, net jeigu toks PVM į atskaitą įtrauktas nebuvo; (313.4 p.) PVM sumoka užsienio apmokestinamasis asmuo; (313.5 p.) ministerija, o kai įgyvendinami RPPI projektai –	

	valstybinių mokslo ir studijų institucijų bei viešųjų įstaigų, kurių viena iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, įgyvendinamo projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustato mišrujį PVM .	RPT – nustatė, kad PVM yra netinkamos finansuoti išlaidos.	
--	---	---	--

Taigi, jei pareiškėjas vadovaujantis įstatymais galėjo įtraukti PVM į PVM atskaitą, tačiau to nepadarė, toks PVM bus laikomas netinkamomis finansuoti išlaidomis (išskyrus 2021–2027 m. lėšomis finansuojamus projektus ir jungtinius projektus, kurių bendra vertė iki 5 mln. eurų – tokiu atveju pakanka neįtraukimo į PVM į atskaitą fakto).

Žemiau pateikiamas pavyzdys iliustruoja projektų finansavimą šiais atvejais:

1) kai visa projekto vertė yra tinkamos išlaidos (toks atvejis galimas tik įgyvendinant IP lėšomis finansuojamus projektus);

2) kai PVM yra netinkamos išlaidos ir PVM dalis, tenkanti finansavimo daliai, tinkama finansuoti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis bei taikomas prisidėjimo projekto vykdytojo lėšomis reikalavimas.

1) **Kai** projekto, finansuojamo IP lėšomis, vertė yra 100 ir **visos išlaidos tinkamos finansuoti**, o ES lėšomis kompensuojama dalis sudaro 85 proc. nuo tinkamų išlaidų – 85, savivaldybė prisideda 15 proc. nuosavu įnašu – 15. **Kompensuojama nuo visos išlaidų sąskaitos neišskiriant PVM (taikoma tik IP lėšoms).**

2) **Kai** projekto, finansuojamo IP lėšomis, vertė yra 100, tačiau dalis projekto vertės (suma be PVM, 83) yra tinkamos finansuoti, kita **dalis (17) – PVM netinkamos finansuoti išlaidos**. ES lėšomis kompensuojama dalis 85 proc. nuo tinkamų išlaidų – 71, savivaldybė prisideda 15 proc. nuosavu įnašu – 12. Lengvinant savivaldybių prisidėjimo galimybes, **85 proc. PVM dalis, tenkanti finansavimo daliai, savivaldybei kompensuojama Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis (14)**, savivaldybė prisideda 15 proc. nuosavu įnašu (3). Tokiu būdu išlyginamos projektų su tinkamu ir su netinkamu PVM finansavimo sąlygos.

Dėl galimybės PVM įtraukti į PVM atskaitą

Remiantis 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimo patirtimi, įgyvendinant pramoninių teritorijų plėtros projektus, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos buvo pateikusi išaiškinimą dėl PVM atskaitų formavimo, **kai projektą įgyvendina savivaldybė**, kuriame paaiškino:

„<...> juridinis asmuo turėtų teisę įtraukti į PVM atskaitą už paslaugas apskaičiuotą PVM tik tuo atveju, jei minėtos paslaugos būtų skirtos juridinio asmens **PVM apmokestinamai veiklai** vykdyti bei turėtų savo vardu išrašytas pirkimo PVM sąskaitas faktūras, kuriose šis juridinis asmuo būtų nurodytas kaip paslaugų pirkėjas. Tačiau, kai paslaugas iš rangovų savo vardu įsigys savivaldybė ir teisių valdyti bei disponuoti sukurtu turtu juridiniam asmeniui neperduos, tokios paslaugos nebus tiesiogiai skirtos juridinio asmens vykdomai ar numatomai vykdyti PVM apmokestinamai veiklai, todėl, remiantis VMI rašte pateiktu paaiškinimu, juridinis asmuo teisės įtraukti pirkimo PVM į PVM atskaitą ir susigrąžinti iš biudžeto neturės. Taip pat pažymėtina, kad atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas) 3 straipsnio 1 dalį, **PVM apmokestinamas gali būti tik toks prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, kuris atitinka visas šioje dalyje išvardytas sąlygas, t. y. 1) prekės tiekiamos ir (arba) paslaugos teikiamos už atlygį, 2) prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas pagal šio įstatymo nuostatas vyksta šalies teritorijoje, 3) prekes tiekia ir (arba) paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo vykdydamas savo ekonominę veiklą.**

Atkreipiame dėmesį į Valstybinės mokesčių inspekcijos teiktą išaiškinimą, kad „*Ekonomine veikla nelaikoma valstybės, savivaldybių, valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų viešųjų juridinių asmenų veikla, kurią vykdyti šie asmenys įpareigoti teisės aktais. Tokia veikla nesuteikia teisės į pirkimo PVM atskaitą*“. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **savivaldybės veikla nėra ekonominė veikla ir nebus apmokestinama PVM, todėl įtraukti į PVM atskaitą rangovui sumokėto PVM savivaldybė negalės**“.

Jei nustatoma, kad projekte, kurio vertė 5 mln. eurų ar daugiau ir kuris finansuojamas IP lėšomis, bus veiklų, skirtų **PVM apmokestinamai veiklai** (užsakomieji moksliniai tyrimai, sporto kompleksų statyba ir pan.), PVM pripažįstamas *netinkamu* finansuoti ES lėšomis. Projekto vykdytojai (taip pat ir savivaldybės) tokį PVM gali traukti į atskaitą ir atsiimti iš VMI.

Jei nustatoma, kad veiklos bus **skirtos PVM neapmokestinamai veiklai** (švietimas, kultūra ir pan.), toks PVM pripažįstamas *tinkamu* finansuoti ES lėšomis ir patenka į projekto vertę.

Jei nustatoma, kad projekto veiklos bus skirtos mišriai veiklai ir negalima tiesiogiai atskirti, kiek yra PVM apmokestinamos, kiek PVM neapmokestinamos veiklos (pvz., ta pati patalpa skirta ir mokslui, ir privatiems užsakoviesiems moksliniams tyrimams), **tuomet PVM pripažįstamas netinkamu finansuoti ir projekto vykdytojas** (atsižvelgiant į jo teisinį statusą) gali prašyti tokio mišraus netinkamo PVM apmokėjimo Valstybės biudžeto lėšomis, skirtomis netinkamam PVM padengti. Atkreiptinas dėmesys, kad tokiu atveju bus apmokamas tik tinkamo finansavimo daliai tenkantis mišrus PVM.

2023 m. birželio 22 d. patvirtintos Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams. Šios rekomendacijos yra skirtos padėti įvertinti projektų išlaidų atitiktį Europos Sąjungos fondų reikalavimams. Jose pateikiami metodiniai nurodymai ir paaiškinimai, kaip turi būti taikomi ES ir nacionaliniai teisės aktai, siekiant teisingai nustatyti ir įvertinti projektų tinkamas finansuoti išlaidas. Tai metodinė pagalba pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems projektų įgyvendinimo planus projektams įgyvendinti, projektų vykdytojams ir partneriams, JP vykdytojams ir JP projekto vykdytojams, projekto veiklų įgyvendinime dalyvaujančioms trečiosioms šalims, valdymo ir kontrolės sistemų institucijų darbuotojams ir projektų vertintojams.

[Rekomendacijos](#) paskelbtos Europos Sąjungos investicijų interneto svetainėje.

Apibendrintas [Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo komentaras](#) su konkrečiais pavyzdžiais skelbiamas VMI tinklapyje.